

Pósfai György

TULL ÚR KALANDJAIBÓL

Ilyen idők

Hallatlan! Fényes nappal a város közepén, egy forgalmas utcában rálöttek Tull úrra! Szerencsére csak horzsolta a golyó, rézsútosan a vállán tépte fel a kabátot, az inget meg egy kicsit a bőrt. A seb pár nap alatt begyógyul, a kabátot meg úgy meg lehet varrni, hogy szinte nyoma sem marad a hiányosságnak.

De azért ez több mint apró kellemetlenség! Úgy látszik, már nyugodtan sétálni sem lehet. Kimegy az ember az utcára elintézni a bevásárlást, vagy csak épp az újságoshoz megy le, esetleg egy kis levegőt szívni, kutyát sétáltatni, és bumm, szó nélkül beléje lőnek! Hát hová menjen az ember, hol lehet biztonságban?

És az is lehet ám, hogy ez nem csak egy eltévedt golyó volt! Tull úr élt a gyanúperrel, hogy ezt direkt neki szánták, és az első, elhibázott lövést újabbak fogják követni. Levette magát a takarásba, egy parkoló autó mellé, és előrántotta kabátja alól a lefűrészelt csövű vadászpuskáját. Még a lövés pillanatában a szeme sarkából látta a toroklattüzet egy emeleti ablakban. Óvatosan felemelkedett, úgy, hogy nagyrészt még védve legyen, és kettőt belepumpált abba a bizonyos ablakba, abból a bizonyos nagy szemű, vágott ólmos sörétből. Persze ebből a szögből kicsi volt az esélye, hogy a mérnylőben kárt tegyenek a lövések, ezért Tull úr előreugorva még egy kibiztosított kézigránátot is bevágott az ablakon. Biztos, ami biztos alapon.

Tull úr meséli az ember életéről

Ahogy éppen a kivégzésemre ballagtam, valami meghökkenítő dologra lettem figyelmes. Két fácánkakas szedegetett az út szélén, itt, úgyszólván a város kellős közepén! Daliás, erejük teljében levő kakasok, színpompás tollazattal, fehér gyűrűvel a nyakukon. Nem álltam meg, nem fordítottam feljűk a fejemet, mert akkor biztosan megriadtak volna. Csak a szemem sarkából figyeltem őket elhaladtamban. Szinte nem is zavartatták magukat a forgalomtól, csak ha a közelükben húzott el egy-egy jármű, kushadtak le kicsit a fűben. Hihetetlen látvány a két pompás vadmadár a város közepén. Az utat kis füves térség meg egy csatorna kíséri egyik oldalon, itt-ott bozóttal, sásfoltokkal, tulajdonképpen alkalmas élőhely ez két fácánnak, de hogyan nem zavarja őket világgá a sok jármű, a kutyasétáltatók, a babakocsi-tologatók serege? Hogyan jöttek be ide? Meg aztán hogyhogy két kakas? Ezek normálisan vetélytársak lennének; két büszke párbajhős, magabiztosan ki-kihúzzák magukat, körülnéznek, aztán csipegetnek tovább. Hol vannak a tyúkok? Vagy ez valami férfibarátság, két kalandkereső agglegény?

Közben felértem a folyópartra, ahol a gáton haladt tovább az út. Messziről láttam, hogy valaki a híd lábának szélárnyékában a mellvéden babrál valamit. Nem először láttam ezt az embert. Egy hajléktalan, aki reggelenként itt főzi meg a kávéját. Apró fadarabokból kis tüzet mesterkedik a mellvéd betonlapján, nejlonzacskókból kipakolja

a hozzávalókat. Ahogy közeledtem, felém nézett. Nem akartam, hogy a tekintetünk találkozzon, még kéregetni kezdene. Úgy tettem, mint akit lefoglalnak a gondolatai, és mit sem észlelne ebből a gyanús, sapkás, borostás alakból. Ahogy közelebb értem, azért a szemem sarkából kifigyeltem, hogy egy bádogbögrében melegít vizet, és instant kávé tart egy zacskóban. A módszeressége, kiszámíthatósága elismerést érdemel, az már viszont visszatetszést keltett bennem, hogy a mellvéd tövében nagy halom ásványvizes palack halmozódott föl. Nyilván az ebédjét is itt költi el, és azzal már nem foglalkozik, hogy a pár méterre levő szemetesbe dobja a palackokat. Felháborító, ezek a palackok mindenfelé ott sodródnak a folyóban, lassan megtelik a tenger velük. El is határoztam, hogy ha megszólít valami alamizsnáért, határozottan rámutatok a szeméthalomra, és azt mondom, adok, ha majd eltakarítja maga után a szemetet! A hajléktalan felém is fordult, tekintetével követett, ahogy elhaladtam mellette. Feszülten vártam, hogy megszólítson, de csak nézett, nem szólt utánam, ahogy felkanyarodtam a hídra vezető lépcsőre. Fönről aztán már nem is láttam, friss szél fogadott, csillogott a vízen a kelő nap. Átjárja itt a várost a friss levegő, nagyokat szippantottam az egészséges légből. Szemből biciklisták, siető gyalogosok jöttek a járdán, őket kellett kerülgetni. Érdekes játék ez. Általában én vagyok az, aki a járdán az úttest felé húzódva utat enged a szembejövőnek, feladva a hídkorlát melletti biztonságosabb és a nézelődés szempontjából is előnyösebb pozíciót. Mérgelődöm is a gyengeségemen, illetve mások erőszakosságán. Van azért egy trükköm. Kifigyeltem, hogy ha szorosan a hídkorlát mellett megyek, és úgy teszek, mintha valami lekötne a figyelmemet odalenn a folyón, és csak oldalra nézek, tudomást sem véve a szembejövőről, akkor biztosan megtarthatom a jó pozíciót, a legerőszakosabbak is – valószínűleg akaratlanul – utat adnak, kikerülnek. Így mesterkedtem, amíg át nem értem, ott aztán le a lépcsőn, majd bekanyarodtam az első kapualjba, fel az irodába, és felakasztottam a kabátomat a fogasra. És ez a mozdulat volt az, ahogy a kabátomat odalendítettem, amikor hirtelen belém nyilallt, hogy hát mi az ördögöt keresek én itt!

Szinte kiütött a forróság a homlokomon, ahogy ráéreztem, hogy nem erre kellett volna jönnöm! Megtévesztett a lábam, elkalandozó agyam kontrollja nélkül becsapott, és behozott a munkahelyemre, ahogy minden reggel teszi! A hídnál tovább kellett volna mennem, én helyette a szokásos útvonalon felkanyarodtam, és átjöttem a túlsó partra.

Ránéztem az órámra: már késő. Szoros időbeosztással dolgoznak, nem érnek rá a megbeszélte időpontra. Egy-két perc még beleférne, de most már túl késő. A hóhérnak civil foglalkozása is van, neki is sietnie kell a napi teendői után.

Tovább mérlegelve a dolgokat, be kellett látnom, hogy egyhamar nem is kaphatok új időpontot, annyira le vannak terhelve. Ha felhívom őket, azt mondják, be vannak táblázva, bizonytalan minden, telefonáljak jövőre.

Hát ilyen apró dolgokon, kis figyelmetlenségeken múlik az ember élete. Legjobb lesz, ha bekapcsolom a gépet, és nekilátok a mindennapi teendőimnek.

Tull úr szerencséje

Tull úr megtekintette a lábfejét, és úgy találta, hogy nincs egyetlen letaposott, elszíneződött körme sem. Bőrkeményedést, tyúkszem, benőtt körmöt, gombás fertőzést sem talált. Kicsit feszülten tovább vizsgálódott. Végzett néhány karkörzést, megtekergette a nyakát: nem hallott semmi ropogó hangot, meszes súrlódást a csigolyák kö-

zött. Ide-oda hajlítgatta a csípőjét, nem tapasztalt fájdalmat. Kezdtet idegessé válni. Belenézett a tükörbe: egyáltalán nem hullik a haja, még csak nem is korpásodik. Olvasáshoz sem kell szemüveg, fogai gondozottak, térde nem ropog a lépcsőn lefelé. Talán az emésztésével van valami probléma? Nem, az étvágya jó, aranyér sem kínozza. Tull úr most már valóban kezdett megijedni.

Hogy így komolyra fordult a dolog, alaposabban számba vette magát. Szinte beledermedt, ahogy megállapította, hogy szíve precízen dolgozik, vérnyomása teljesen normális, vérteszteji negatívak a hepatitiszvírusokra. Depresszióra nem hajlamos, mániái nincsenek, Alzheimer-kórról szó sincs. Fokozódó félelemmel vette tudomásul, hogy nem sülyedt le fél méter vékonybele a herezacskójába, nem vették ki az egész gyomrát, nem kellett levágni a lábát érszűkület miatt. Rémületében már csak egy dologra tudott gondolni: talán valami rákos daganat a vastagbélben, a tüdőben, a pankréason... Áttétek az agyban... De nem, semmi.

A félelem hideg verejtéke ütött ki Tull úr homlokán. Semmi baja, pedig már benne van a korban. Mit fog ezért fizetni? Milyen rettenetes szenvedések várnak rá? Olyan sok szép éve volt, így fejezze be? Páni félelem szorította össze a szívét.

Gyorsan, kettesével szedve a lépcsőket felszaladt a hatodik emeletre (szinte még csak nem is lihegett), benyitott a hivatalba, és a többiek csodálkozó tekintetétől kísérvé az ablakhoz sietett. Kinyitotta az ablakot – rászóltak, hogy mit csinál. Csak a galambokat akarom megetetni (szerencsére ott tipegett a párkányon néhány galamb). Tull úr kifordította a zsebét, talált egy kis kenyérmorszát, abból sórt – tubi, tubi – a galamboknak. Aztán mintha egy fehér galamb után kapna, veszélyesen kihajolva, és hopp, véletlenül át is fordult a párkányon, és a dermedt kollégák szeme előtt, szinte lassított felvétélként, hullani kezdett lefelé.

Tull úr úgy találta, kellemes az idő, tavaszi illatoktól terhesen füttyül a szél az orránban-fülében, borzolja a haját, szinte sajnálta, hogy csak mintegy két másodperc az egész.

Szerencsés módon fenyőfákra esett, az ágak lefékeztek zuhanását, ráadásul friss virágföldkupacban ért földet, semmi baja nem lett. Felkelt, kicsit leporolta magát, aztán ment a dolgára.

Hatalom

Tull úr nem szenvedhette Kopernikuszt. Mennyit dicsérgetik, pedig ez a heliocentrikus marhaság Tull úr szemében nem volt más, mint gyöngeség, megalkuvás.

Hogyhogy a Nap körül kering a Föld, mint egy jelentéktelen mellékszereplő, s azon egy még jelentéktelenebb porszem az ember? Csak azért, hogy könnyebb legyen kiszámítani néhány vacak bolygó pályáját? Nem fért ez össze Tull úr önérzetével.

Akkor már inkább a geocentrikus világgép, nem mintha az kielégítette volna Tull urat. Nem, Tull úr radikálisabb volt, számára ő maga volt a világ közepe, a fix pont, és nem csak képletesen.

Tull úr ugyanis rájött, hogy egy kis gyakorlattal, odafigyeléssel ki tudja mozdítani a sarkaiból a világot. Ha nem csinál semmit, nem történik semmi. Ha nagyot rugaszkodik, a Föld elszakad tőle, aztán visszacsapódik. Ha enyhén előredől, majd egyik lábát előreteszi, és a földre tapasztva hátrahúzza, a földgolyóbis hátramoszdu alatta. Lábát váltogatva, folyamatosan ismételve ezt a mozdulatot, tetszés szerint forgathatja a Földet: keletre, nyugatra, amerre csak akarja, ameddig csak akarja. Persze ez a mun-

ka fásasztó, általában egyhuzamban nem tud harminc kilométernél többet forgatni. De erre nincs is szükség. A bolt, a mozi, az étterem alig pár sarokra van. Tull úr nem megy el a boltba, étterembe, hanem ügyesen mozgatva a lábát, úgy forgatja a Földet, hogy odajöjjön hozzá a bolt vagy az étterem.

Következő lépésként Tull úr az úszást forradalmasította (szeretett úszni, naponta edzette magát). Rájött, hogy kellő eréllyel és megfelelően mozgatott végtagokkal el tudja érni, hogy az uszoda túlsó vége odacsússzon hozzá. Nem volt könnyű feladat, de kellő gyakorlás után tízszer-tizenötyszer is ide-oda tudta csúsztatni az uszodát a teste tengelyében.

De ez sem volt elég. Tull úr gépesítette a távoli célpontok magához rendelését. Beült az autójába, és megfelelő mozdulatokkal – gázadás, fékezés, kormánytekerés – minden különösebb nehézség nélkül maga alá gyűrte a távolságokat, sebesen forgatta a glóbuszt az autó kereke, úgyszólván bármilyen távoli célpontot helybe tudott hozni. Csak egy kis benzin kellett hozzá.

Tull úr napjait átszötte a Tull-centrikus világgép. Sok mindent kellett mozgatnia, észlelnie. Mert az észlelés is az ő hatásköre volt ám! Felnézett az égre, és látott egy sast körözni. Elvette a tekintetét, és a sas megszűnt! Csak az létezett, ami a látókörében volt, amit hallott, észlelt. Hatósugarán túl a semmibe vesztek a dolgok, s onnan a semmiből bukkantak elő, és tűntek el ismét az ismerősök, barátok, ismert és ismeretlen dolgok. Nagy felelősség volt a világ irányítása, de Tull úr élvezte a hatalmat, önbizalma nőttön nőtt. Tull, a világ ura – tetszelgett magának.

Egyik este, fáradtan a napi gondoktól, az ágyában feküdt, hanyatt, ellazulva, készen arra, hogy kikapcsolja a világot. Már csaknem elaludt, amikor idegesítő zümmögés vette kezdetét, egy szúnyog döngöcsélt körülötte. Amikor a füle mellett érezte, odakapott, de csak saját magát ütötte pofon, a szúnyog már távolabb járt. Újra és újra felerősödött a zümmögés, de nem sikerült eltalálni a kellemetlen rovar, és Tull úr döbbenetes fölfedezést tett: a szúnyog is tudta a trükköt! Közelebb rendelte magához fekvő testét, aztán amikor utána kapott volna, szárnyai ügyes mozdításával távolabb taszította. Föl-alá rángatta Tull urat fekvő helyzetében, kénye-kedve szerint! És ez az idegen akarat, a meg-megújuló zümmögés nem engedi kikapcsolni a világot! Íme a szúnyogcentrikus világgép!

Végül aztán addig csapkodott, hogy sikerült a szúnyogot agyonütnie, de észlelnie kellett: az önbizalma erősen megcsappant.

Tull úr szerelmes

Kopogtattak. Tull úr lakásának nem volt csengője, ha valaki be akart jönni, kopogtatni kellett. Ez persze bizonytalanságot eredményezett; a jövevény nem tudhatta biztosan, meghallották-e a kopogtatást, s kikökenve a szokásos rohanó ritmusból, újra és újra kopogtatott, téblábolva, morfondírozva, hogy vajon itthon vannak-e, csak esetleg zenét hallgatnak, vagy hangosan zörögve mosogatnak. Tull úr szerette a bizonytalanságot.

Szélesre tárta az ajtót, és meglepődve látta, hogy egy csinos fiatal hölgy áll az ajtóban. Olyan csinos, hogy rögtön beleszeretett. Régen nem érzett már ilyet. Szinte megszűnt a világ körülötte, könnyűnek, lebegőnek érezte magát, édes, mámorító ingerületátvivő anyagok szabadultak fel az agyában, és mindig csak a másik közelében akart

lenni. Adakozási vágy öntötte el, mindenét odaadta volna, ajándékokkal akarta elhalmozni választottját.

Viszont azt is azonnal észlelte, hogy az illető keleti származású, valószínűleg japán, bár az avatatlan szem könnyen összekeveri a koreaival vagy akár a kínaival. Mindenképpen teljesen más kommunikáció, más kultúra. Tull úr kiábrándult szerelméből. Nem lehet megbeszélni vele egy jó könyvet, filmet, lemondhatna gyerekkori élményei felidezéséről, egész múltjáról, hiszen történetei semmit nem mondanának a másíknak. Közös élményeik hamar kimerülnének, egy vendéglői vacsora erőltetetté válna, mesterkéltné beszélgetésbe, szótlanné hallgatásba fulladna.

Ugyanakkor feltűnt neki a nő remek alakja, nyilvánvaló ápoltsága. Kellemes idomai láttán érzéki vágy ömlött el rajta, szeretett volna a hajába szagolni. A japán nők köztudottan odaadóak, simulékonyak, örökké mosolygósan lesik uruk kívánságát. Egy egzotikus virág, bőrének nyilván bódító, keleti illata van, érintése könnyű és finom, és biztosan új, ismeretlen élmények kapuját tárná ki számára az ágyban. És végtére mi is az, ami igazán fontos a kapcsolatban? A lángoló szerelem elmúlik, ami tartós, az a kiegyensúlyozott, kölcsönösen kellemes érzékiségen alapuló, megbízható szeretet. Ez a nő ezt tudná nyújtani, és önmagát sem hanyagolná el soha, ellátná a háztartást, és a gyerekeknek is gondos anyja lenne. Tull urat melegség öntötte el. Erős karjába akarta kapni a nőt, tisztelettel megcsókolni, figyelmesen megölelgetni. El akarta venni feleségül.

De mit keres nálunk egy fiatal japán hölgy? Lehet, hogy már egy második generációs emigráns? Kinyitja a száját, és a halk, szerény szavak helyett ömlik belőle a kompenzáló, öntudatos emancipáció? Tull úr elborzadt a perspektívától, és teljesen elhidedült a nőtől. Lehet, hogy egy darabig vinné a lendület a kapcsolatot, de az ilyesmi csak rondán végződhet, utálatba, sőt gyűlöletbe fordulva.

Volt azért itt valami furcsaság, ami eddig is ott motoszkált Tull úr elméjében, de csak most tudatosult. Miért van sötét napszemüveg a hölgyön, holott borongós az idő? És ekkor világosság gyűlt az agyában, összeállt a kép. Telefonon zongorahangolót rendelt, mert már erősen lehangolódott a pianínója. Na mármost köztudott, hogy a zongorahangolók gyakran a vakok közül kerülnek ki, az ő kifinomult hallásuk különösen alkalmassá teszi őket a mesterségre. Teóriájának helyességét bizonyítja az is, amit csak most észlelt: a nő jobb kezében vékony, rövidre összeugrasztott, teleszkópos fehér botot tartott. Tull úr tovább kombinált. Nyilván nem gyerekkora óta vak – ezt ízléses öltözködése is mutatja. Hozzánk, zenei nagyhatalomhoz sok japán jön magas fokon zenét tanulni, nyilván ez a nő is ilyen, csak baleset érhetette, elvesztette a szeme világát, fel kellett adnia koncertálmait, és most zongorahangolóként keresi kenyerét. A zenei összefüggés egy új, még szofisztikáltabb világot sejtetett: tragédia és extra finomság, érzékenység, erkölcsi tartás... Tull úr szívét szánalom szorította össze. Magasztos emelkedettséget, nemes áldozatkészséget érzett – elveszi a nőt, és hű támasza lesz, csendes, humánus szerelemben élnek le életüket. De ez csak egy futó gondolat volt, ami hamar elillant. Rögtön jelentkeztek ugyanis az ellenvetések: a nyilvánvaló napi gondok a normális életvitelben, a gyerekek hátrányos helyzete... Tull úr nem szerette a komplikációkat.

NEM VA-GYOK ITT-HON! – mondta jó hangosan és tagoltan, mert nem tudott japánul, és becsukta az ajtót.